

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri ilimiz Yüksekova ilçesinde hayvancılık faaliyeti yürüten yurttaşımız Gökhan Kaplan, 27/09/2024 tarihinde göçer hayvancılık faaliyeti kapsamında, ilgili mevzuat çerçevesinde il ve ilçe tarım ve orman müdürlüklerinden gerekli izinleri ve sevk belgelerini temin ederek hayvanlarını Derecik ilçesine sevk etmiştir. Söz konusu sevk işlemi, idarenin bilgisi ve onayı dâhilinde gerçekleştirilmiştir.

Buna rağmen, Derecik İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından, bölgenin “yasaklı alan” olduğu gerekçesiyle, 2024 yılı içerisinde toplam 307.000 TL tutarında idari para cezası uygulanmıştır. Yurttaş tarafından, kesilen cezalara karşı il ve ilçe tarım ve orman müdürlükleri ile Hakkâri Valiliğine yapılan itirazlar sonucunda, cezaların hukuka aykırı olduğu ve iptal edilmesi gerektiği yönünde idari değerlendirmeler yapılmış, bu durum yurttaş da bildirilmiştir.

Ancak söz konusu idari tespitlere rağmen, 2025 yılı içerisinde Maliye birimleri aracılığıyla, 2024 yılında kesilen bu cezalara dayanarak 208.000 TL tutarında ödeme tahsil edilmiştir. Böylece, hukuka aykırılığı idarece kabul edilen bir işlem fiilen yürürlükte tutulmuş ve yurttaş maddi zarara uğratılmıştır.

Öte yandan, 2025 yılı içerisinde hayvanların şap hastalığı gerekçesiyle Derecik'te tutulmasına karar verilmiş, bu nedenle hayvanların geri sevkine izin verilmemiştir. Bu zorunlu bekleme süreci; yem, bakım, iş gücü, nakliye ve üretim kaybı gibi kalemler nedeniyle yaklaşık 1,5 milyon TL tutarında ağır bir ekonomik zarara yol açmıştır. Buna karşın, hayvanların geri getirilmesine idari olarak izin verilmemesine rağmen, “hayvanların süresinde geri getirilmediği” gerekçesiyle ayrıca 7.000 TL idari para cezası kesilmiştir.

Bu süreçte ortaya çıkan tablo; aynı idarenin bir yandan hayvan hareketlerini yasaklayarak fiili imkânsızlık yaratması, diğer yandan bu imkânsızlık üzerinden yurttaş cezalandırması şeklinde tezahür etmiş; hukuki güvenlik, belirlilik, ölçülülük ve sosyal devlet ilkeleri ağır biçimde zedelenmiştir. İdarenin çelişkili ve kusurlu uygulamaları sonucunda, yurttaş çok yönlü ve telafisi güç bir mağduriyet yaşamıştır.

Göçer hayvancılığın yaygın olarak sürdürüldüğü Hakkâri ili ve bölge illerinde benzer nitelikte idari uygulamaların ve yaptırımların sıklıkla gündeme gelmesi, yaşanan mağduriyetin münferit bir idari hatadan ibaret olmadığını; aksine uygulama farklılıkları, yetki kullanımındaki belirsizlikler ve denetim eksikliklerinden kaynaklanan yapısal bir sorun alanına işaret ettiğini ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, Tarım ve Orman Bakanlığının, yalnızca somut olaya ilişkin idari sorumluluğunu açıklığa kavuşturmakla yetinmeyip, aynı zamanda göçer hayvancılık faaliyetlerine ilişkin mevcut uygulamaları bütüncül biçimde ele alarak gerekli inceleme, denetim ve düzenleyici girişimleri ivedilikle başlatması ve benzer mağduriyetlerin tekrarını önleyecek kalıcı tedbirleri hayata geçirmesi zorunluluk arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1. 27/09/2024 tarihinde, gerekli izin ve sevk belgeleri eksiksiz olmasına rağmen, Derecik İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından idari para cezası kesilmesinin hukuki ve idari gerekçesi nedir?
2. İl ve ilçe tarım ve orman müdürlükleri ile Hakkâri Valiliği tarafından, söz konusu cezaların usulsüz olduğunun tespit edilmesine rağmen, bu cezalar neden iptal edilmemiştir?
3. Hukuka aykırı olduğu idarece kabul edilen bu cezaların, 2025 yılında Maliye birimleri aracılığıyla tahsil edilmesine kimler karar vermiştir? Bu süreçte idari sorumluluk hangi kurum ve görevlilere aittir?
4. 2024 yılında kesilen toplam 307.000 TL tutarındaki cezaların tamamı hâlen yürürlükte midir? İptal edilmemişse, bunun gerekçesi nedir?
5. 2025 yılında tahsil edilen 208.000 TL'nin, hukuka aykırı işlem nedeniyle yurttaşın iadesi yönünde Bakanlığınızca bir işlem başlatılmış mıdır veya başlatılacak mıdır?
6. Şap hastalığı gerekçesiyle hayvanların Derecik'te tutulmasına karar verilirken, üreticinin uğrayacağı ekonomik zararlar neden dikkate alınmamıştır? Bu kapsamda herhangi bir zarar tespit veya telafi mekanizması işletilmiş midir?
7. Hayvanların geri sevkine idari olarak izin verilmemesine rağmen, “geri getirilmediği” gerekçesiyle ayrıca idari para cezası uygulanması, idarenin kendi işlem ve kararlarıyla çelişmesi anlamına gelmiyor mudur?
8. Bu süreçte yurttaşın uğradığı yaklaşık 1,5 milyon TL tutarındaki zararın, idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığı kabul edilmekte midir? Bu zararın karşılanmasına yönelik bir çalışma yapılacaktır mıdır?
9. Hakkâri ili ve bölge kentlerinde, son beş yıl içerisinde göçer hayvancılık faaliyeti yürüten üreticilere benzer gerekçelerle kesilen idari para cezalarının sayısı ve toplam tutarı nedir? Bu cezalar arasında, itiraz veya idari/yargısal değerlendirme sonucunda hukuka aykırı olduğu tespit edilerek iptal edilenler bulunmakta mıdır? İptal edilen ya da hukuka aykırılığı tespit edilen cezalar kapsamında üreticilere yapılan geri ödeme veya iade işlemlerinin sayısı ve toplam tutarı nedir?
10. “Yasaklı bölge”, “izinli hayvan sevk” ve “bulaşıcı hastalık tedbirleri” arasında yaşanan uygulama çelişkilerinin giderilmesi ve uygulama birliğinin sağlanması amacıyla Bakanlığınızca herhangi bir mevzuat veya idari düzenleme çalışması yürütülmekte midir?